Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (desátého senátu)

18. února 2016*

„Řízení o předběžné otázce — Článek 53 odst. 2 a článek 99 jednacího řádu Soudního dvora — Silniční doprava — Doby odpočinku po řidiče — Právní úprava členského státu, která zaměstnanci na pracovní cestě odpírá nárok na paušální náhrady za ubytování v případě ubytování zajištěného zaměstnavatelem na jeho náklady — Případné zahrnutí ubytování řidiče kamionu v jeho vozidle“

Ve věci C-325/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu (Okresní soud pro Vratislav-Střed ve Vratislavi, Polsko) ze dne 6. května 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 1. července 2015, v řízení

Z. Ś.,

Z. M.,

M. P.

proti

X,

SOUDNÍ DVŮR (desátý senát),

ve složení F. Biltgen, předseda senátu, E. Levits a M. Berger (zpravodajka), soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout usnesením s odůvodněním podle čl. 53 odst. 2 a článku 99 jednacího řádu Soudního dvora,

vydává toto

* Jednací jazyk: polština.

Usnesení

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 8 odst. 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 ze dne 15. března 2006 o harmonizaci některých předpisů v sociální oblasti týkajících se silniční dopravy, o změně nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3820/85 (Úř. věst. L 102, s. 1).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi Z. Š., Z. M. a M. P., řidiči automobilů působícími v mezinárodní dopravě, na straně jedné a X, jejich bývalým zaměstnavatelem, na straně druhé ve věci odmítnutí ze strany X vyplatit uvedeným žalobcům některé náhrady za noci strávené v jejich vozidle.

Právní rámec

Unijní právo

3 Článek 4 nařízení č. 561/2006 stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

c) ‚řidičem' osoba, která řídí vozidlo, třeba jen krátkou dobu, nebo je přítomna ve vozidle, aby je popřípadě v rámci svých povinností mohla řídit;

[...]

f) ‚dobou odpočinku' nepřerušená doba, během níž může řidič volně nakládat se svým časem;

g) ‚denní dobou odpočinku' denní doba, během níž může řidič volně nakládat se svým časem a která zahrnuje ‚běžnou denní dobu odpočinku' nebo ‚zkrácenou denní dobu odpočinku':

— ‚běžnou denní dobou odpočinku' se rozumí doba odpočinku v celkovém trvání nejméně 11 hodin. Tuto běžnou dobu odpočinku lze případně rozdělit do dvou časových úseků, z nichž první musí být nepřerušená doba v celkovém trvání nejméně 3 hodin a druhý nepřerušená doba v celkovém trvání nejméně 9 hodin,

— ‚zkrácenou denní dobou odpočinku' se rozumí doba odpočinku v celkovém trvání nejméně 9 hodin, ale kratší než 11 hodin;

h) ‚týdenní dobou odpočinku' týdenní doba, během níž může řidič volně nakládat se svým časem a která zahrnuje ‚běžnou týdenní dobu odpočinku' a ‚zkrácenou týdenní dobu odpočinku':

— ‚běžnou týdenní dobou odpočinku' se rozumí doba odpočinku v celkovém trvání nejméně 45 hodin,

— ‚zkrácenou týdenní dobou odpočinku' se rozumí doba odpočinku kratší než 45 hodin, která smí být za podmínek stanovených v čl. 8 odst. 6 zkrácena na nejméně 24 po sobě následujících hodin;

i) ‚týdnem' období mezi 00:00 hodin v pondělí a 24:00 hodin v neděli;

[...]"

4 Článek 8 odst. 8 nařízení č. 561/2006 stanoví:

„Pokud se tak řidič rozhodne, smí trávit denní dobu odpočinku nebo zkrácenou týdenní dobu odpočinku mimo místo obvyklého odstavení vozidla v zaparkovaném vozidle, je-li vybaveno lehátkem[, jsou-li v něm zajištěny vhodné podmínky pro spaní] pro každého řidiče.“

Polské právo

5 Článek 9 odst. 1 nařízení ministra práce a sociálních věcí o výši a podmínkách určení nároků pracovníků zaměstnaných ve státních nebo místních samosprávných orgánech z titulu pracovních cest do zahraničí (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, Dz. U. 2002, č. 236, částka 1991) ze dne 19. prosince 2002 (dále jen „nařízení ze dne 19. prosince 2002“), jakož i čl. 16 odst. 1 nařízení ministra práce a sociálních věcí o výši a podmínkách určení nároků pracovníků zaměstnaných ve státních nebo místních samosprávných orgánech z titulu pracovních cest (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, Dz. U. 2013, částka 167) ze dne 29. ledna 2013 (dále jen „nařízení ze dne 29. ledna 2013“), stanoví, že zaměstnanec na pracovní cestě do zahraničí má nárok na náhradu vzniklých výdajů na ubytování ve výši odpovídající částce uvedené na faktuře až do maximální výše stanovené v příloze k nařízením účinným v daném období.

6 Podle odstavce 2 těchto článků má zaměstnanec v případě, že nepředložil fakturu, nárok na paušální náhradu ve výši 25 % maximální částky uvedené v odstavci 1 těchto ustanovení.

7 Podle odstavce 4 každého z těchto článků se jejich odstavce 1 a 2 nepoužijí v případě ubytování zajištěného zaměstnavatelem na jeho náklady.

8 Zákon o pracovní době řidičů (ustawie o czasie pracy kierowców, Dz. U. 2012, částka 1155) ze dne 16. dubna 2004 (dále jen „zákon o pracovní době řidičů“) stanoví, že řidiči zaměstnaní v pracovním poměru podléhají vedle právních předpisů upravujících pracovní dobu také ustanovením o povinných přestávkách v práci a době odpočinku zakotveným v nařízení č. 561/2006, jež upravují dobu řízení vozidla.

9 Článek 14 odst. 1 zákona o pracovní době řidičů stanoví, že řidič má nárok alespoň na jedenáct hodin nepřetržitého odpočinku denně. Denní dobu odpočinku lze vyjma řidičů uvedených v kapitole 4a uvedeného zákona, tedy řidičů jezdících na pravidelných trasách nepřekračujících 50 kilometrů, strávit v zaparkovaném vozidle, jsou-li v něm vytvořeny podmínky pro spaní.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

10 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že žalobci v původním řízení byli v letech 2011–2013 zaměstnáni u X jako řidiči kamionů o hmotnosti přesahující 12 tun v mezinárodní dopravě. Za noci strávené v zahraničí v kabině svého vozidla, jež byla uzpůsobena ke spaní, požadovali od X vyplacení některých paušálních částek.

11 Tito žalobci mají na základě svých pracovních smluv nárok na základní odměnu, paušální náhradu za noční práci a paušální náhradu za práci přesčas.

12 Po celou dobu trvání těchto smluv odmítal zaměstnavatel vyplácet uvedeným žalobcům paušální náhrady za noci strávené ve vozidle, a to z důvodu, že jim zajistil bezplatné ubytování v kabině dotyčného vozidla.

13 Z předkládacího usnesení vyplývá, že předmětem sporu v původním řízení jsou výlučně nároky těchto řidičů vůči jejich zaměstnavateli týkající se náhrady výdajů na ubytování za podmínek stanovených vnitrostátním právem.

14 Za těchto podmínek se Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu (Okresní soud pro Vratislav-Střed ve Vratislavi) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 8 odst. 8 nařízení č. 561/2006, který stanoví, že pokud se tak řidič rozhodne, smí trávit denní dobu odpočinku nebo zkrácenou týdenní dobu odpočinku mimo místo obvyklého odstavení vozidla v zaparkovaném vozidle, jsou-li v něm zajištěny vhodné podmínky pro spaní pro každého řidiče, vykládán v tom smyslu, že pokud zaměstnavatel (dopravce) zdarma zajistí zaměstnanci (řidiči) podmínky pro spaní v kabině vozidla, brání vnitrostátní právní úpravě obsažené v čl. 9 odst. 4 nařízení ze dne 19. prosince 2002, v platném znění, použitelném do 28. února 2013, a v čl. 16 odst. 4 nařízení [...] ze dne 29. ledna 2013, použitelném od 1. března 2013, s tím důsledkem, že zaměstnanec má nárok na náhradu výdajů na ubytování za podmínek stanovených v čl. 9 odst. 1 až 3 nařízení ze dne 19. prosince 2002 a v čl. 16 odst. 1 až 3 nařízení ze dne 29. ledna 2013, nebo za příznivějších podmínek a v příznivější výši stanovených pracovní smlouvou, kolektivní smlouvou nebo jinými pracovněprávními předpisy?

2) Musí být článek 8 nařízení č. 561/2006 vykládán v tom smyslu, že pokud se tak řidič rozhodne, smí trávit doby odpočinku definované v čl. 4 písm. f) až i) tohoto nařízení mimo místo obvyklého odstavení vozidla v zaparkovaném vozidle, jsou-li v něm zajištěny vhodné podmínky pro spaní pro každého řidiče?“

K předběžným otázkám

K první otázce

15 Pokud nelze rozumně pochybovat o odpovědi na položenou předběžnou otázku, může Soudní dvůr podle článku 99 svého jednacího řádu kdykoli na návrh soudce zpravodaje a po vyslechnutí generálního advokáta rozhodnout usnesením s odůvodněním.

16 V rámci projednávané věci je třeba toto ustanovení použít pro účely odpovědi na první otázku.

17 Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 8 odst. 8 nařízení č. 561/2006 vykládán v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví podmínky, za nichž má řidič vozidla nárok na náhradu výdajů na ubytování vzniklých při výkonu jeho profesní činnosti.

18 V tomto ohledu postačí připomenout, že čl. 8 odst. 8 nařízení č. 561/2006 stanoví, že pokud se tak řidič rozhodne, smí trávit denní dobu odpočinku nebo zkrácenou týdenní dobu odpočinku mimo místo obvyklého odstavení vozidla v zaparkovaném vozidle, jsou-li v něm zajištěny vhodné podmínky pro spaní pro každého řidiče.

19 Ze znění tohoto ustanovení tedy vyplývá, že se týká pouze organizace některých dob odpočinku, jež má k dispozici řidič v rámci své profesní činnosti, a nikoli náhrad za tyto doby odpočinku.

20 V tomto ohledu je třeba upřesnit, že nařízení č. 561/2006, které harmonizuje mimo jiné pravidla pro doby řízení, přestávky v řízení a doby odpočinku řidičů zajišťujících silniční přepravu zboží a cestujících, a přitom ponechává vnitrostátnímu zákonodárci možnost přijmout ustanovení, jež budou pro uvedené řidiče příznivější, neobsahuje žádné ustanovení týkající se náhrad, na něž by mohli mít takoví řidiči nárok při výkonu své profesní činnosti.

21 V tomto smyslu je třeba na první otázku odpovědět tak, že nařízení č. 561/2006, a zejména jeho čl. 8 odst. 8, nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví podmínky, za nichž má řidič vozidla nárok na náhradu výdajů na ubytování vzniklých při výkonu jeho profesní činnosti.

Ke druhé otázce

22 Článek 53 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora stanoví, že v případě zjevného nedostatku pravomoci nebo zjevné nepříslušnosti Soudního dvora k projednání určité věci, nebo je-li určitá žádost nebo určitý návrh zjevně nepřípustný, může Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta kdykoli rozhodnout usnesením s odůvodněním, aniž pokračuje v řízení.

23 Toto ustanovení je rovněž třeba použít v projednávané věci pro účely odpovědi na druhou otázku.

24 Předkládající soud se touto otázkou táže, zda musí být článek 8 nařízení č. 561/2006 vykládán v tom smyslu, že pokud se tak řidič rozhodne, smí trávit doby odpočinku definované v čl. 4 písm. f) až i) tohoto nařízení mimo místo obvyklého odstavení vozidla v zaparkovaném vozidle, jsou-li v něm zajištěny vhodné podmínky pro spaní pro každého řidiče.

25 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v rámci spolupráce zavedené článkem 267 SFEU potřeba dospět k takovému výkladu unijního práva, jenž by byl pro vnitrostátní soud užitečný, vyžaduje, aby tento soud vymezil skutkový a právní rámec, do něhož jsou začleněny otázky, jež pokládá, nebo aby alespoň vysvětlil skutkové předpoklady, na nichž se tyto otázky zakládají (viz zejména usnesení Striani a další, C-299/15, EU:C:2015:519, bod 22 a citovaná judikatura).

26 Soudní dvůr je totiž oprávněn vyslovit se k výkladu unijního předpisu pouze na základě skutečností, jež mu uvede vnitrostátní soud (viz zejména usnesení Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, bod 18 a citovaná judikatura).

27 Soudní dvůr též zdůraznil, že je důležité, aby vnitrostátní soud uvedl konkrétní důvody, proč má pochybnosti o výkladu unijního práva a proč považuje za nezbytné položit Soudnímu dvoru předběžné otázky (viz usnesení Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, bod 19 a citovaná judikatura).

28 Vzhledem k tomu, že základem řízení u Soudního dvora je předkládací rozhodnutí, je nezbytné, aby vnitrostátní soud vyložil v samotném předkládacím rozhodnutí skutkový a právní rámec sporu v původním řízení a podal alespoň minimální vysvětlení k důvodům volby ustanovení unijního práva, o jejichž výklad žádá, a k souvislosti, kterou spatřuje mezi těmito ustanoveními a vnitrostátními právními předpisy použitelnými na spor (viz usnesení Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, bod 20 a citovaná judikatura).

29 Tyto požadavky na obsah žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, které musí Soudnímu dvoru umožnit, aby vedle přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ověřil svou pravomoc k zodpovězení položené otázky, jsou výslovně uvedeny v článku 94 jednacího řádu, který má předkládající soud v rámci spolupráce zavedené článkem 267 SFEU znát a který je povinen náležitě dodržovat (viz rozsudek Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, bod 19, a usnesení Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, bod 21).

30 V tomto ohledu je třeba rovněž zdůraznit, že informace obsažené v předkládacích rozhodnutích nemají pouze umožnit Soudnímu dvoru, aby podal užitečné odpovědi, ale mají rovněž poskytnout vládám členských států, jakož i ostatním zúčastněným možnost předložit vyjádření v souladu s článkem 23 statutu Soudního dvora Evropské unie. Je na Soudním dvoru zajistit, aby tato možnost byla zachována s ohledem na to, že na základě uvedeného ustanovení jsou zúčastněným oznamována pouze předkládací rozhodnutí (viz zejména usnesení Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, bod 23).

31 V projednávané věci předkládací rozhodnutí tyto požadavky nesplňuje.

32 I když odkaz ve znění druhé otázky na „rozhodnutí řidiče“ umožňuje předpokládat, že se tato otázka týká odstavce 8 uvedeného článku, v němž je takové „rozhodnutí“ zmíněno, je třeba konstatovat, že předkládající soud žádá o výklad článku 8 nařízení č. 561/2006, aniž přesně uvádí, který odstavec je předmětem jeho otázky.

33 Předkládající soud ostatně ani neuvádí, proč by v této otázce požadovaný výklad ustanovení týkajícího se denní doby odpočinku a zkrácené týdenní doby odpočinku, jež může řidič strávit mimo místo obvyklého odstavení vozidla, měl být nezbytným k tomu, aby mohl rozhodnout ve sporu, který mu byl předložen.

34 Uvedený soud tvrdí, že z čl. 8 odst. 8 nařízení č. 561/2008 jasně nevyplývá, že se toto ustanovení týká všech typů dob odpočinku definovaných v článku 4 téhož nařízení, neboť běžné týdenní doby odpočinku v něm nejsou výslovně uvedeny. Uvedený soud, který nepředkládá žádný důvod stran nezbytnosti či užitečnosti odpovědi na druhou otázku pro rozhodnutí ve sporu, jenž mu byl předložen, navíc nepodává žádné vysvětlení, pokud jde o důvody, proč by se odpovědi, jež by měl Soudní dvůr podat na druhou otázku, která se v projednávané věci týká článku 8 nařízení č. 561/2006, v takovémto procesním rámci měly ukázat nezbytnými pro řešení tohoto sporu.

35 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce tudíž nesplňuje požadavky uvedené v bodech 25 až 30 tohoto usnesení, a sice dostatečnou úroveň jasnosti a přesnosti pro to, aby Soudní dvůr mohl rozhodnout a přitom se ujistit, že odpověď na položenou otázku je nezbytná pro řešení sporu probíhajícího před předkládajícím soudem, a aby vládám členských států, jakož i ostatním zúčastněným bylo umožněno předložit vyjádření v souladu s článkem 23 statutu Soudního dvora Evropské unie.

36 Vzhledem k tomu, že důvody pro položení otázky nebyly dostatečně rozvedeny, není Soudní dvůr s to poskytnout na tuto otázku užitečnou odpověď.

37 Za těchto podmínek je třeba konstatovat, že druhá otázka je zjevně nepřípustná.

K nákladům řízení

38 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (desátý senát) rozhodl takto:

1) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 ze dne 15. března 2006 o harmonizaci některých předpisů v sociální oblasti týkajících se silniční dopravy, o změně nařízení Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3820/85, a zejména jeho čl. 8 odst. 8, musí být vykládáno v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví podmínky, za nichž má řidič vozidla nárok na náhradu výdajů na ubytování vzniklých při výkonu jeho profesní činnosti.

2) Druhá otázka položená Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu (Okresní soud pro Vratislav-Střed ve Vratislavi, Polsko) je zjevně nepřípustná.

Podpisy.